

Gemeente Nijmegen
t.a.v. mevr. B. Poppe
postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Sector Brandweer
Prof. Bellefroidstraat 11
6525 AG Nijmegen
Postbus 1120
6501 BC Nijmegen

Datum: 13 april 2020
Betreft: aanvullingen Waalkartier
Bijlage(n): -

Briefnr: VR/BRW/20/02/SH

Contactpersoon
Sander van den Hoogen
088-457000
sander.van.den.hoogen@vrgz.nl

Geachte mevrouw Poppe,

Bijgaand vindt u onze reactie in het kader van het Instrument Ruimtelijke Veiligheid voor het Waalfront te Nijmegen (NL.IMR0.0268.BP8005-ON01). Hierbij is in eerste instantie gekeken naar de concept-verbeelding van 12 februari 2019. Op die basis is in 2019 reeds advies uitgebracht. U vroeg ons op 25-3-2020 om, gezien aanpassingen in het plan nogmaals het ontwerp te bestuderen en eventuele aanvullende opmerkingen te geven. Wij hebben in dat kader het VOIP van 17-2-2020 bekeken. Onze aanvullingen vindt u geel gearceerd. De inhoud van deze brief is een advies voor een optimalisering van de onderstaande veiligheidsaspecten; daar waar harde wettelijke normen in het geding zijn, wordt daar expliciet op gewezen.

In het kader van het Instrument Ruimtelijke Veiligheid is gekeken naar de volgende aspecten.

- Gezondheid
- Externe veiligheid
- Hoogwater
- Evenementen
- Bereikbaarheid en opkomsttijden
- Verkeer
- Natuurbrand
- Sociale Veiligheid

Hieronder zal per aspect een korte beschouwing gegeven worden van de situatie. Vervolgens wordt e.e.a. onder 'adviezen' nog even kort samengevat.

Constateringen

Aan de hand van de concept verbeelding uit 2019 en van het VOIP van 17-1-2020 wordt het volgende geconstateerd:

Gezondheid:

Dit plangebied ligt tegen de Waal aan, uiteraard wordt deze rivier zeer druk bevaren. De uitstoot van scheepsmotoren heeft negatieve gevolgen voor de luchtkwaliteit. Gedetailleerd advies hierover kan opgevraagd worden bij de GGD Gelderland-Zuid.

Externe veiligheid:

Het Waalfront wordt gerealiseerd in het plasbrandaandachtsgebied en het invloedsgebied van de Waal. Conform het Besluit externe veiligheid transportroutes en aanvullend de beleidsvisie Externe Veiligheid geldt om die reden een zware verantwoordingsplicht. Hierbij wordt opgemerkt dat er weliswaar zeer grote hoeveelheden (toxische en brandbare) gevaarlijke stoffen over de Waal worden vervoerd en dat een grote ontsnapping van deze stoffen een zeer groot effect kan hebben, maar dat de kans op een ongeval met gevaarlijke stoffen zeer laag is. Vervoer over vaarwegen behoort tot de veiligste transportmodaliteiten. Desalniettemin zal verantwoording van het groepsrisico in ieder geval moeten plaatsvinden voor de aspecten rampenbestrijding en zelfredzaamheid.

Qua *bestrijdbaarheid* geldt dat zowel bron- als effectbestrijding de brandweer voldoende materieel en mankracht heeft. Voor bestrijding aan de bron (een schip met gevaarlijke stoffen) beschikt de VRGZ ondermeer over een tweetal blusboten. Eén van die boten is in Nijmegen gestationeerd. Hoewel bestrijding aan de bron dus qua middelen mogelijk is, kan niet 100% uitgesloten worden dat rampscenario's optreden voordat de brandweer (tijdig) kan ingrijpen. In dat geval kunnen de gevolgen zeer groot zijn: het is niet uitgesloten dat er grote aantallen (dodelijke) slachtoffers vallen, ook zal het aantal zwaar gewonden mogelijk de beschikbare ambulancecapaciteit in het eerste uur overschrijden. Bij scenario's met brandbare stoffen kan er daarnaast grote materiële schade ontstaan.

Qua *zelfredzaamheid* is het uitgangspunt dat binnen verblijvende mensen in geval van ontsnapping van toxische gassen of vloeistoffen in beginsel veilig zijn, als ramen, deuren en ventilatieopeningen gesloten kunnen worden. Het is dan ook van belang dat ventilatie gemakkelijk uit te schakelen is. Normale bouwwerken aan de oever van de rivier zullen, indien een ongeval met brandbare stoffen (gassen/vloeistoffen) plaatsvindt vermoedelijk te weinig bescherming bieden om veilig binnen te kunnen verblijven. Daarbij is het overigens positief dat veel woningen niet direct tegen de Waal aanliggen, maar er een parkje tussen voorzien is. Bij een (dreigend) incident is het van belang dat mensen snel en veilig bouwwerken en de wijk kunnen verlaten; het is dan ook belangrijk dat vluchtwegen van de rivier afgekeerd zijn. Het is mogelijk om bouwkundige voorzieningen te treffen om panden tegen dergelijke effecten (plasbranden/explosies) te beschermen, maar dit is kostbaar.

Hoogwater:

Het plangebied ligt in een overstroombaar gebied (in het plangebied wordt zelfs een waterkering opgenomen). Dit geldt overigens voor grote delen van Nijmegen. Met name evacuatie van bewoners is een grote uitdaging bij dreigende overstroming, maar ook mogelijke uitval van vitale infrastructuur. Bij inrichting van het plangebied is het raadzaam zijn om rekening te houden met de locatie van eventuele belangrijke nutsvoorzieningen in relatie tot overstroming. **De nieuwe delen van het plangebied zijn overigens vrij hoog geplaatst op het niveau van de waterkering. Direct overstromingsgevaar van het nieuwbouwgedeelte is dus laag.**

Evenementen:

In het plangebied zijn geen evenemententerreinen voor grote evenementen voorzien. Mogelijk dat bij de Honig (wat daarvan resteert) evenementen van beperktere omvang worden georganiseerd.

Bereikbaarheid en opkomsttijden:

Het plangebied is vanuit de brandweerposten Noord, Centrum en West binnen respectievelijk 8,10 en 10 minuten bereikbaar. Bij ontsluiting van de wijk is het belangrijk dat de panden bereikbaar zijn voor hulpverleningsdiensten langs twee niet samenvallende routes. In beginsel moet de (brandweer)ingang van een pand tot op 10 meter benaderbaar zijn door brandweervoertuigen. In ieder geval dient er op basis van het Bouwbesluit een opstelplaats voor brandweervoertuigen op minimaal 40 meter van ieder pand te zijn. **In het huidige ontwerp wordt deze 40 meter niet overal gehaald.**

In delen van het plangebied die verkeersluw of als plantsoen worden ingericht kan de bereikbaarheid van panden mogelijk een uitdaging vormen, in de verdere uitwerking van het plan dient hier rekening mee gehouden te worden.

Op basis van bestudering van het VOIP van 17-1-2020 constateren wij dat de bereikbaarheid van de nieuwe wijk voor hulpdiensten niet optimaal is. Delen van de wijk zijn feitelijk slechts langs één ontsluitingsroute beschikbaar aangezien het ontwerp uitgaat van éénrichtingsverkeer (oostelijk deel) én voor een deel doodlopende wegen (westelijk deel); bij een inzet met meerdere hulpverleningsvoertuigen kan met name dit laatste problematisch worden.

De combinatie van smalle wegprofielen, deels éénrichtingsverkeer en/of doodlopende einden leidt tot beperkingen in bereikbaarheid voor hulpdiensten. Verder vraagt het om veel aandacht in de beheersfase: plaatsing van straatmeubelair, fietsen e.d. kan makkelijk tot verslechtering van bereikbaarheid leiden.

Bluswater:

In beginsel vraagt het Bouwbesluit om een bluswatervoorziening op maximaal 40 meter van de ingang van bouwwerken. De Handreiking Bluswater en Bereikbaarheid van BrandweerNederland geeft aan onder welke omstandigheden in welke mate hiervan afgeweken kan worden.

Voor nieuwbouwwoningen volstaat een debiet van 30 m³/u. Gezien de verschillende functies in het gebied, waaronder een gedeelte van het oude Honig-complex, is het raadzaam om in dit gebied, in overleg met de brandweer, enkele bluswatervoorzieningen te positioneren met een debiet van minimaal 90 m³/u.

Verder wijs ik u op nieuwe inzichten met betrekking tot het parkeren van elektrische auto's in (ondergrondse) parkeergarages. Deze voertuigen zijn niet of zeer moeilijk te blussen door de brandweer op het moment dat zijn gaan branden. In m.n. ondergrondse parkeergarages kan dit tot grote problemen bij de brandbestrijding leiden. Op dit moment is er nog geen eenduidige oplossing hiervoor. Met name het laden van de voertuigen vergroot de kans op een dergelijke brand.

Verkeer:

In het plangebied worden functies met een verkeersaanzuigende werking voorzien, zoals de onderdelen van de voormalige Honigfabriek die o.m. gehandhaafd blijven als bijeenkomstfunctie. Het is raadzaam rekening te houden met de verkeersstromen die dit kan veroorzaken t.o.v. de woonwijk, aangezien wildparkeren of filevorming ook veiligheidsconsequenties kan hebben.

Natuurbrand:

Het plangebied wordt niet bedreigd door natuurbranden.

Sociale Veiligheid:

Vanuit het Politiekeurmerk Veilig Wonen worden adviezen gegeven om sociale veiligheid te vergroten. Voor dit plan zijn met name zichtlijnen relevant; dit geldt m.n. voor de binnenterreinen, m.n. als dit openbaar gebied wordt.

Adviezen

Uit voorgaande constatering kunnen de volgende adviezen worden gedestilleerd.

Gezondheid:

- In verband met luchtkwaliteit indien gewenst advies bij GGD opvragen.

Externe veiligheid:

- Vanwege een mogelijke ontsnapping van toxische stoffen uit binnenvaartschepen panden uitrusten met centraal afschakelbare ventilatie.
- Vluchtwegen en routes haaks op de rivier realiseren.
- Eventueel: bouwkundige voorzieningen treffen om effecten van plasbranden en explosies te verminderen.

Bereikbaarheid:

- Probeer doodlopende wegen zoveel mogelijk te vermijden (dit hoeft uiteraard niet te betekenen dat regulier verkeer meer toegelaten moet worden; men kan gebruik maken van wegneembare paaltjes) en probeer zoveel mogelijk woningen tweezijdig te ontsluiten.

Bluswater:

- Zie bovenstaande opmerkingen m.b.t. bluswater. Voor verdere uitwerking kan contact opgenomen worden met de brandweer.

Hoogwater

- Bij aanleg van belangrijke nutsvoorzieningen is het raadzaam rekening te houden met hoogwater (evt. verhoogd plaatsen).

Evenementen

- Houd rekening met de verkeersdruk die het voormalige Honigcomplex (b.v. kleinere evenementen) kan opleveren in relatie tot de woonwijk

Sociale veiligheid:

- Houd rekening met zichtlijnen in binnenterreinen, zeker indien die openbaar worden.

Wij verwachten u met dit schrijven van dienst te zijn geweest. Indien u nog vragen hebt naar aanleiding van dit schrijven, kunt u te allen tijde contact opnemen met ondergetekende. Conform artikel 3.43 van de Algemene wet bestuursrecht ontvangen wij graag van uw zijde een afschrift van het genomen besluit.

Met vriendelijke groet.

Sander van den Hoogen
Adviseur Omgevingsveiligheid